קיצור שלחן ערוך — הלכות קריאת ספר תורה בשבת ויום טוב והחיובים

כְּשֶׁמּוֹסִיפִין בַּשַּׁבָּת, יְכוֹלִין לִקְרֹת כֹּהֵן אוֹ לֵוִי לְאַחֲרוֹן, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר הִשְׁלִימוּ שִׁבְעָה גַּבְרֵי. וְגַם שֶׁהוּא הָאַחֲרוֹן מֵעִקַּר הַקְּרוּאִים (חוץ מִן הַמַּפְטִיר) וְכֵן הַמַּפְטִיר יְכוֹלִין לִקְרֹת כֹּהֵן אוֹ לֵוִי, וַאֲפִלּוּ כֹּהֵן אֶחָד לְאַחֲרוֹן וְכֹהֵן אֶחָד לְמַפְטִיר, יְכוֹלִין לִקְרוֹת, כֵּיוָן שֶׁהַקְּדִישׁ מַפְסִיק בֵּינֵיהֶם. וּבְשִׁמְחַת תּוֹרָה שֶׁמּוֹצִיאִין שִׁלְשָׁה סִפְרֵי תּוֹרָה, יְכוֹלִין לִקְרוֹת כֹּהֵן אֶחָד לַחֲתַן תּוֹרָה וְאֶחָד לַחֲתַן בְּרֵאשִׁית וְאֶחָד לְמַפְטִיר, כֵּיוָן שֶׁכָּל אֶחָד קוֹרֵא בְּסֵפֶר תּוֹרָה אַחֵר. אֲבָל בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ טֵבֵת שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, אַף עַל פִּי שֶׁמּוֹצִיאִין גַּם כֵּן שְׁלשָׁה סִפְרֵי תּוֹרָה, אֲפִלּוּ אִם רוֹצִים לִקְרוֹת בַּסֵּפֶר תּוֹרָה הָרִאשׁוֹן שְׁמֹנָה גַּבְרֵי, אֵין רַשָּׁאִין לִקְרוֹת לְהַכֹּהֵן שֶׁיִּהְיֶה הַשְּׁמִינִי, כֵּיוָן שֶׁעֲדַיִן אֵין מַשְׁלִימִין הַקְּרִיאָה בְּסֵפֶר זֶה. וְהַמַּשְׁלִים הוּא בַּסֵּפֶר הַשֵּׁנִי שֶׁקּוֹרִין בּוֹ פָּרָשַׁת רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְאָז יְכוֹלִין לִקְרוֹתוֹ. וְכֵן הַדִּין בְּשַׁבָּת שְׁקָלִים וּפָרָשַׁת הַחֹדֶשׁ כְּשֶׁהֵן בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ (סִימָן קל"ה ובסד"ה).

אִם קָרְאוּ לְכֹהֵן אוֹ לְלֵוִי בְּאֶמְצַע הַמִּנְיָן, יַעֲלֶה אַחֵר בִּמְקוֹמוֹ וְהוּא יַמְתִּין אֵצֶל הַתֵּבָה וְיַעֲלֶה לַמַּפְטִיר אוֹ לְאַחֲרוֹן לְאַחַר מִנְיַן הַקְּרוּאִים.

בַּשַּׁבָּת שֶׁקּוֹרִין שְׁתֵּי סִדְרוֹת, יֵשׁ לְחַבֵּר הַסְּדָרוֹת עִם הָעוֹלֶה הָרְבִיעִי (שם).

קְלָלוֹת שֶׁבְּפָרָשַׁת בְּחֻקֹּתַי וּבְפָרָשַׁת כִּי תָבֹא, אֵין מַפְסִיקִין בֵּינֵיהֶן. וְצָרִיךְ לְהַתְחִל פָּסוּק אֶחָד מִקֹּדֶם. אַךְ לְמַעַן לֹא יַתְחִיל בַּפָּרָשָׁה פָּחוֹת מִשְּׁלשָׁה פְּסוּקִים, צָרִיךְ שֶׁיַּתְחִיל שְׁלשָׁה פְּסוּקִים קֹדֶם הַקְּלָלוֹת, וּלְבַסּוֹף צָרִיךְ גַּם כֵּן לִקְרוֹת לְכָל הַפָּחוֹת פָּסוּק אֶחָד אַחַר הַקְּלָלוֹת, אַךְ יִרְאֶה שֶׁלֹּא יְסַיֵּם פָּחוֹת מִשְּׁלשָׁה פְּסוּקִים מִן הַתְּחָלַת הַפָּרָשָׁה (עַיֵּן לְעֵיל סִימָן כ' כ"א כ"ב) בְּפָרָשַׁת כִּי תִשָּׂא קוֹרִין עִם הַלֵּוִי כָּל פָּרָשַׁת הָעֶגֶל עַד וּמִשָּׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ וְגוֹ' וְהַטַּעַם, כִּי בְּנֵי לֵוִי לֹא הָיוּ בַּעֲשִׂיַּת הָעֶגֶל. וְנוֹהֲגִין לִקְרוֹת בְּקוֹל נָמוּךְ מִן וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כְּכַלּוֹתוֹ עַד וַיְחַל מֹשֶׁה. וּכְשֶׁמַּתְחִיל וַיְחַל, חוֹזֵר וְקוֹרֵא בְּקוֹל רָם עַד וַיִּפֶן וַיֵּרֶד מֹשֶׁה, וּכְשֶׁמַּתְחִיל וַיִּפֶן חוֹזֵר וְקוֹרֵא בְּקוֹל נָמוּךְ עַד וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל, וְחוֹזֵר וְקוֹרֵא בְּקוֹל רָם עַד סוֹף הַפָּרָשָׁה. וְגַם הַקְּלָלוֹת שֶׁבְּפָרָשַׁת בְּחֻקֹּתַי וּפָרָשַׁת כִּי תָבֹא קוֹרִין בְּקוֹל נָמוּךְ. וְאֶת הַפָּסוּק וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב קוֹרִין בקול רָם. וְאַחַר כָּךְ הַפָּסוּק וְהָאָרֶץ תֵּעָזֵב וְגוֹ' נָמוּךְ, וְאַף גַּם זֹאת בְּקוֹל רָם עַד הַסוֹף. וּבְפָרָשַׁת כִּי תָבֹא לְיִרְאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד עַד סוֹף הַפָּסוּק בְּקוֹל רָם, וְאַחַר כָּךְ נָמוּךְ. וְאַף גַּם זֹאת, בְּקוֹל רָם עַד הַסוֹף. וּבְפָרָשַׁת כִּי תָבוֹא, לְיִרְאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד עַד סוֹף הפָּסוּק, בְּקוֹל רָם, וְאַחַר כָּךְ נָמוּךְ עַד וְאֵין קוֹנֶה. וְגַם בְּפָרָשַׁת בְּהַעֲלֹתְךָ נוֹהֲגִין לִקְרוֹת בְּקוֹל נָמוּךְ מִן וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאוֹנְנִים עַד וְהַמָּן כִּזְרַע גַּד. וְהַטַּעַם לְהַרְאוֹת שֶׁהֵם מִתְחָרְטִים. וְכָל מַה שֶּׁקּוֹרֵא בְּקוֹל נָמוּךְ, צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא עַל כָּל פָּנִים הַקּוֹל נִשְׁמַע לַצִּבּוּר, וְאִם לֹא כֵּן אֵינָם יוֹצְאִים יְדֵי חוֹבַת קְרִיאָה (פרי חדש). אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם מַסָּעוֹת שֶׁבְּפָרָשַׁת וְאֵלֶּה מַסְעֵי, אֵין לְהַפְסִיק בָּהֶם, שֶׁהֵם נֶגֶד שֵׁם מ"ב (מגן אברהם) (תכ"ח).

בֵּין גַּבָּרָא לְגַבָּרָא צְרִיכִין לְגַלֵּל אֶת הַסֵּפֶר תּוֹרָה, וְאֵין צְרִיכִין לְכַסּוֹתוֹ. אַךְ קֹדֶם מַפְטִיר שֶׁאוֹמְרִים קַדִּישׁ וְיֵשׁ זְמַן אָרֹךְ צָרִיךְ לְכַסּוֹתוֹ בַּמְּעִיל שֶׁלּוֹ, וְכֵן בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ זְמַן אָרֹךְ כְּגוֹן שֶׁמְּזַמְּרִין לָחָתָן וְכַיּוֹצֵא בּוֹ. וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין כְּשֶׁמַּאֲרִיכִין בְּמִי שֶׁבֵּרַךְ (סִימָן קל"ט ובסד"ה).

אִם טָעוּ בַּשַּׁבָּת וְקָרְאוּ עִם הַשִּׁשִּׁי עַד גְּמַר הַסִּדְרָה, לֹא יֹאמַר קַדִּישׁ, אֶלָּא יִקְרְאוּ מִיָּד אֶת הַמַּפְטִיר, וְיַשְׁלִים גַּם לְמִנְיַן שִׁבְעָה קְרוּאִים. וּלְאַחַר שֶׁיֹּאמַר הַמַּפְטִיר עִם הַבְּרָכוֹת, אָז יֹאמַר הַקַּדִּישׁ. וְכֵן בְּיוֹם טוֹב אִם טָעוּ וְקָרְאוּ עִם הָרְבִיעִי עַד הַגְּמָר, לֹא יֹאמְרוּ קַדִּישׁ, אֶלָּא יִקְרְאוּ מִיָּד אֶת הַמַּפְטִיר לְסֵפֶר תּוֹרָה הַשֵּׁנִי וְאַחֲרֵי הַמַּפְטָרָה וְהַבְּרָכוֹת יֹאמְרוּ הַקַּדִּישׁ (סִימָן רפ"ב ובסד"ה).

כְּשֶׁצְּרִיכִין לְהוֹצִיא שְׁלֹשָׁה סִפְרֵי תוֹרָה וְאֵין לָהֶם אֶלָּא שְׁנַיִם לֹא יְגוֹלְלוּ אֶת הַשֵּׁנִי לִקְרוֹת בּוֹ מַה שֶּׁצְּרִיכִין לִקְרוֹת בַּשְּׁלִישִׁי, אֶלָּא יִקְחוּ אֶת הָרִאשׁוֹן לִקְרוֹת בּוֹ (שם).

אִם נִמְצָא פְּסוּל בְּסֵפֶר תּוֹרָה נִתְבָּאֲרוּ הַדִּינִים בְּסִימָן כ"ד. וְאִם נִמְצָא הַפְּסוּל בְּאֶמְצַע קְרִיאַת הַמַּפְטִיר, אִם הוּא מַפְטִיר שֶׁל חוֹבַת הַיּוֹם, כְּגוֹן בְּיוֹם טוֹב וּבַשַּׁבָּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ אוֹ שְׁקָלִים וְכַדּוֹמֶה שֶׁמּוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה אַחֵר לְמַפְטִיר, אָז דִּינוֹ כְּמוֹ בְּפָרָשָׁה אַחֶרֶת. אֲבָל בְּשַׁבָּת, פָּשׁוּט שֶׁהַמַּפְטִיר חוֹזֵר וְקוֹרֵא מַה שֶּׁקָּרָא הַשְּׁבִיעִי, שֶׁאֵין זֹאת אֶלָּא מִשּׁוּם כְּבוֹד הַתּוֹרָה (שֶׁלֹּא יִהֵא כְּבוֹד הַתּוֹרָה וּכְבוֹד הַנָּבִיא שָׁוִים, שֶׁהַקּוֹרֵא בַּתּוֹרָה מְבָרֵךְ תְּחִלָּה וְסוֹף, וְגַם הַקּוֹרֵא בַּנָּבִיא מְבָרֵךְ תְּחִלָּה וְסוֹף, לָכֵן תִּקְנוּ שֶׁהַמַּפְטִיר יִקְרָא תְּחִלָּה גַּם בַּתּוֹרָה, לְהַרְאוֹת שֶׁהַקְּרִיאָה בַּתּוֹרָה הִיא הָעִקָּר), בָּזֶה אֵין מוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה אַחֵר, אֶלָּא גּוֹמְרִין בְּסֵפֶר תּוֹרָה זֶה, וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וְהַהַפְטָרָה אוֹמֵר בִּבְרָכוֹת. וְאִם נִמְצָא הַפְּסוּל קֹדֶם שֶׁבֵּרַךְ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה אַחֵר. וְאִם אֵין סֵפֶר תּוֹרָה אַחֵר, אֲזַי מִי שֶׁיַּעֲלֶה בַּאַחֲרוֹנָה הוּא יֹאמַר הַהַפְטָרָה עִם הַבְּרָכוֹת. וְאִם עֲדַיִן לֹא אָמְרוּ הַקַּדִּישׁ, יֹאמְרוּהוּ לְאַחַר הַהַפְטָרָה (כִּדְלְעֵיל סָעִיף ו').

בְּסִימָן כ"ד סָעִיף א' נִתְבָּאֵר, דְּאִם נִמְצָאָה טָעוּת בְּחָסֵר וְיָתֵר, כָּל שֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּנֶּה לֹא הַקְּרִיאָה וְלֹא הַפְּרוּשׁ, אֵין מוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה אַחֵר. מִכָּל מָקוֹם אִם נִמְצָא כֵּן בְּשַׁבָּת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה אַחֵר עַל כָּל פָּנִים לֹא יִקְרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה זֶה יוֹתֵר מִשִּׁבְעָה קְרוּאִים, וְהַשְּׁבִיעִי יִקְרָא הַהַפְטָרָה בִּבְרָכוֹת, וְלֹא יֹאמְרוּ קַדִּישׁ עַד לְאַחַר קְרִיאַת הַהַפְטָרָה וְהַבְּרָכוֹת, (וְהַיְנוּ בְּשַׁבָּת פָּשׁוּט, אֲבָל כְּשֶׁהַמַּפְטִיר הוּא מֵחוֹבַת הַיּוֹם, כְּמוֹ בַּסָּעִיף שֶׁלִּפְנֵי זֶה וַדַּאי צְרִיכִין לִקְרוֹת לְמַפְטִיר) וּבְמִנְחָה לֹא יוֹצִיאוּהוּ (תְּשׁוּבָה מֵאַהֲבָה חֵלֶק רִאשׁוֹן סִימָן נ"א. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן כ"ד סָעִיף א' בַּהֶעָרָה הַשְּׁנִיָּה בְּסוֹפָהּ).

בְּיוֹם שֶׁמּוֹצִיאִין שְׁנֵי סִפְרֵי תּוֹרָה וְנִמְצָא פְּסוּל בָּרִאשׁוֹן, וְיֵשׁ עוֹד סֵפֶר תּוֹרָה בַּהֵיכָל, וְרוֹצִים לָקַחַת עַתָּה אֶת הַסֵּפֶר הַשֵּׁנִי לִקְרוֹת מִתּוֹכוֹ, וְאַחַר כָּךְ יוֹצִיאוּ סֵפֶר תּוֹרָה אַחֵר לַקְּרִיאָה הַשְּׁנִיָּה, לֹא יַעֲשׂוּ כֵּן, כִּי צְרִיכִין לִקְרוֹת מִתּוֹךְ סֵפֶר הַתּוֹרָה מַה שֶּׁהוּכַן בִּשְׁבִילוֹ. וְכֵן בְּיוֹם שֶׁמּוֹצִיאִין שְׁלֹשָׁה סִפְרֵי תוֹרָה (עַיֵּן פְּרִי מְגַדִּים אֵשֶׁל אַבְרָהָם סוֹף סִימָן קמ"ג). וְכֵן אִם הֶחְלִפּוּ סִפְרֵי הַתּוֹרָה, שֶׁלָּקְחוּ תְּחִלָּה אֶת הַמּוּכָן לְאַחַר כָּךְ, יִגְלְלוּהוּ וְיִקְחוּ אֶת הַשֵּׁנִי [כְּדֵי] לִקְרוֹת מִתּוֹךְ כָּל סֵפֶר תּוֹרָה לְמַה שֶּׁהוּכָן.

סֵדֶר הַחִיּוּבִים, הַקּוֹדֵם קוֹדֵם. א. חָתָן בְּיוֹם חֻפָּתוֹ. ב. וְחָתָן, בְּשַׁבָּת שֶׁלִּפְנֵי הַחֲתֻנָּה שֶׁמְּזַמְּרִים לוֹ, דְּהַיְנוּ שֶׁהוּא בָּחוּר. וְנַעַר שֶׁנַּעֲשָׂה בַּר מִצְוָה בְּאוֹתוֹ שָׁבוּעַ, הֵמָּה שָׁוִים. ג. סַנְדָּק בְּיוֹם הַמִּילָה וְהוּא הַתּוֹפֵס אֶת הַתִּינוֹק בִּשְׁעַת הַמִּילָה. ד. סַנְדָּק בְּיוֹם הַמִּילָה, שֶׁמַּכְנִיס אֶת הַתִּינוֹק לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְמוּלוֹ. ה. בַּעַל הַיּוֹלֶדֶת שֶׁיָּלְדָה בַּת וְהוֹלֶכֶת לְבֵית הַכְּנֶסֶת. ו. בַּעַל הַיּוֹלֶדֶת שֶׁיָּלְדָה בֵּן וְהוֹלֶכֶת לְבֵית הַכְּנֶסֶת. וְאִם אֵינָן הוֹלְכוֹת לְבֵית הַכְּנֶסֶת, אֵין הַבְּעָלִים חִיּוּבִים, אֶלָּא אִם הוּא יוֹם אַרְבָּעִים וְאֶחָד לַזָּכָר אוֹ יוֹם שְׁמוֹנִים וְאֶחָד לַנְּקֵבָה, שֶׁאָז הוּא זְמַן הֲבָאַת הַקָּרְבָּן. ז. חָתָן שֶׁהָיְתָה חֲתֻנָּתוֹ מִיּוֹם רְבִיעִי וָאֵילֵךְ, בְּשַׁבָּת שֶׁלְּאַחַר הַחֲתֻנָּה. וְדַוְקָא כְּשֶׁהָיָה בַּחוּר אוֹ הִיא בְּתוּלָה. ח. יוֹם הַשָּׁנָה (יארצייט) בּוֹ בַיּוֹם. ט. אֲבִי הַתִּינוֹק בְּיוֹם הַמִּילָה. י. יָאְרְצַיְיט שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בְּשָׁבוּעַ שֶׁלְּאַחַר הַשַּׁבָּת. יא. מוֹהֵל בְּיוֹם הַמִּילָה. יב. הַסַּנְדָּק, וְאַחֲרָיו אֲבִי הַבֵּן, וְאַחֲרָיו הַמּוֹהֵל בַּשַּׁבָּת שֶׁלִּפְנֵי הַמִּילָה. שְׁנֵי בַּעֲלֵי חִיּוּבִים שָׁוִים, תָּלוּי בְּדַעַת הַסַּנְדָּק אוֹ יָטִילוּ גּוֹרָל. מִי שֶׁאֵין לוֹ עִירוֹנוֹת, אֵינוֹ דּוֹחֶה שׁוּם חִיּוּב. נוֹהֲגִין לִקְרוֹת לְמִי שֶׁעָתִיד לָצֵאת לַדֶּרֶךְ אַחַר שַׁבָּת, אוֹ שֶׁבָּא מִן הַדֶּרֶךְ. וְכֵן נוֹהֲגִין לַחֲלוֹק כָּבוֹד לְאוֹרֵחַ נִכְבָּד לִקְרֹתוֹ, אֲבָל אֵין דּוֹחִין שׁוּם חִיּוּב (רפ"ב ובסד"ה).